

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА



ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Л.В. Губерський

Л.В. Губерський

«03» грудня 2018 р.

ПОЛОЖЕННЯ про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін (далі – Положення) забезпечує реалізацію студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Університет) права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62).

1.2. Це Положення забезпечує умови для формалізації процедури:

- формування та доведення до студентів переліку навчальних дисциплін вільного вибору;
- здійснення вибору студентами навчальних дисциплін із сформованого переліку;
- організації подальшого вивчення обраних дисциплін (формування мобільних груп);
- визнання результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Вибір студентом навчальних дисциплін в обсязі, що складає не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, створює умови для досягнення ним таких цілей:

- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузі знань;

- ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень у інших галузях знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

1.4. Дія цього Положення поширюється на здобувачів освіти, які вступили на навчання, починаючи з 1 вересня 2015 року, і навчаються за освітніми програмами, укладеними із урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», наказу МОН України від 26 січня 2015 року №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (схвалене рішенням Вченої Ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 07 травня 2018 року і введене в дію наказом від 31.08.2018 р. за №716-32).

Курсанти, студенти і слухачі, які вступили на навчання на місця державного замовлення Міністерства оборони України або Управління державної охорони України, правом вільного вибору навчальних дисциплін скористалися в момент вступу на відповідні освітні програми, за якими спеціалізована складова підготовки (в обсягах, затверджених Міністерством оборони України або Управлінням державної охорони України) формується за рахунок варіативної частини програми.

2. Методичне забезпечення організації вибору студентом навчальних дисциплін та регуляторні заходи

2.1. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення освітніх компонентів, які пропонуються студентам для реалізації ними права вільного вибору. На вибір студентам пропонуються виключно дисципліни, робочі навчальні програми яких були розроблені відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», пройшли у встановленому в Університеті порядку процедури рецензування і експертного оцінювання, та затверджені у складі навчальних планів та/або внесені до Каталогу курсів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

До затвердження Положення про Каталог курсів Київського національного університету імені Тараса Шевченка та його формування цим вимогам відповідають винятково навчальні дисципліни, включені до затверджених у 2015 році і наступних роках навчальних планів.

Навчальні плани, затверджені у 2014 році і раніше, розроблені на іншій методичній основі і включені до них дисципліни студентам не пропонуються.

2.2. Відповідно до сформульованих у п.1.3 цілей студенту пропонуються варіанти вибору дисциплін:

2.2.1. З варіативної складової навчального плану програми, на якій студент навчається:

2.2.1.1 спеціалізований (профільований) блок (пакет) дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом. Досягнення, передбачені за блоком (пакетом)

результатів навчання на визначеному рівні, можуть бути підставою для рішення екзаменаційної комісії про присвоєння студенту професійної (додаткової) кваліфікації, у тому числі із врученням сертифіката (якщо це передбачено програмою). Якщо студент обрав спеціалізований (профільований) блок (пакет), він має прослухати всі дисципліни, що включені до цього блоку (пакета).

Примітка: у випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакета) дисциплін із навчального плану іншої освітньої програми, передбачена його основним навчальним планом і програмою, професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.1.2 одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакета, який включає переважно фахові (для обраної освітньої програми) дисципліни, що дозволяє досягнути поглибленого рівня знань і вмінь в окремих розділах майбутнього фаху. Як правило, присвоєння професійної (додаткової) кваліфікації в результаті такого вибору не передбачається навіть в межах тієї самої освітньої програми.

2.2.1.3 одна дисципліна із переліку (студенту пропонується на семестр перелік із кількох дисциплін, із яких він обирає одну).

2.2.2. Із блоку дисциплін навчального плану іншої освітньої програми того ж освітнього рівня. У випадку вибору студентом спеціалізованого (профільованого) блоку (пакета) дисциплін із навчального плану іншої спеціальності (освітньої програми), передбачена його основним навчальним планом і програмою, професійна (додаткова) кваліфікація йому не присвоюється.

2.2.3. Із блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня.

2.2.4. Із блоку дисциплін навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня. При цьому присвоєння будь-яких додаткових кваліфікацій не відбувається. Необхідною умовою є погодження декана/ директора факультету/ інституту, на якому навчається студент – якщо обрано дисципліну нижчого освітнього рівня, або декана/ директора факультету/ інституту, на якому реалізується навчальна програма, із якої обрано дисципліну (дисципліни) вищого освітнього рівня.

2.2.5. Із блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми іншого освітнього рівня. Необхідною умовою є погодження декана/ директора факультету/ інституту, на якому навчається студент – якщо обрано дисципліну нижчого освітнього рівня, або декана/ директора факультету/ інституту, на якому реалізується навчальна програма, із якої обрано дисципліну (дисципліни) вищого освітнього рівня.

2.2.6. Із Каталогу курсів. Вибір здійснюється у порядку, передбаченому у Положенні про Каталог курсів.

2.2.7. Навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти за умов реалізації студентом права на академічну мобільність.

2.3. Студентові може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у таких випадках:

2.3.1 якщо кількість студентів, які обрали навчальну дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, встановлену відповідним факультетом/ інститутом, комітетом програми, кафедрою. У цьому випадку перевага, насамперед, надається студентам, які навчаються за тією ж програмою, на тому ж факультеті/ в інституті, а потім тим студентам, які зафіксували свій вибір раніше;

2.3.2 якщо кількість студентів, які обрали блок навчальних дисциплін (п.п.2.2.1.1) є меншою за встановлені в Університеті мінімуми: 10 осіб – за ОР «Молодший бакалавр», ОР «Бакалавр», 7 осіб – за ОР «Магістр», 3 особи – за освітньо-науковим рівнем доктора філософії;

2.3.3 якщо кількість студентів, які здійснили одночасний вибір вказаної кількості дисциплін із пакета освітньої програми, на якій навчаються (п.п.2.2.1.2), є меншою ніж 20 осіб за ОР «Молодший бакалавр», ОР «Бакалавр», 15 осіб – за ОР «Магістр» та освітньо-науковим рівнем доктора філософії;

2.3.4 якщо кількість студентів, які обрали одну дисципліну із переліку вільного вибору студента (п.п. 2.2.1.3), є меншою ніж 25 осіб. Ці ж вимоги поширюються на студентів, які скористалися правом вибору навчальних дисциплін із інших освітніх програм (п.п. 2.2.2-2.2.5), якщо відповідні навчальні групи на цих програмах не були сформовані раніше на інших підставах;

2.3.5 якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є передбачувано недостатня для присвоєння академічної кваліфікації кількість кредитів відповідного освітнього рівня (п.п. 2.2.4-2.2.5, 2.2.7);

2.3.6 якщо наслідком вибору навчальної дисципліни є перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які студент може опанувати одночасно та/ або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

2.3.7. якщо наслідком вибору навчальної дисципліни передбачається формування академічної заборгованості у зв'язку із відсутністю необхідного рівня вхідних знань та вмінь (п.п. 2.2.2-2.2.5).

Примітки: 1) обмеження, передбачені п.п. 2.3.2-2.3.4, не поширюються на ті види навчального навантаження студента, за якими передбачене виконання лише індивідуальних завдань – виробничих практик і курсових робіт/ проектів; 2) обмеження, передбачені п.п. 2.3.2, не поширюються ті випадки, коли певний спеціалізований (профільований) блок (пакет) дисциплін обрали всі студенти, які навчаються за вказаною програмою.

2.4. У випадку, якщо студенту відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, зазначених у пункті 2.3, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку дисциплін (блоків, пакетів дисциплін), групи/ потоки за якими вже сформовані відповідно до встановлених в Університеті мінімальних вимог до чисельності студентів у групах/ потоках, і де немає перевищення встановлених факультетами/ інститутами/ комітетами програми/ кафедрами максимумів, а також які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у підпунктах 2.3.5-2.3.7.

2.5. Обрані студентом навчальні дисципліни (блоки, пакети дисциплін) затверджуються деканом/ директором факультету/ інституту, на якому навчається студент, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану студента. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива виключно за письмовим дозволом декана факультету/директора інституту. При цьому зміна обраних дисциплін (блоків, пакетів дисциплін) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається взагалі.

Примітка: приймаючи рішення на підставі заяви студента щодо зміни вибору навчальної дисципліни (блоку, пакету дисциплін), декан факультету/ директор інституту керується обмеженнями, вказаними в п.2.3, і враховує потенційні негативні наслідки такої зміни для забезпечення надання освітньої послуги за вибором інших студентів.

2.6. Після реалізації студентами свого права вільного вибору, кафедри (комітети освітніх програм), дисципліни яких були обрані студентами, можуть у виняткових випадках (з огляду на тенденції розвитку галузі та на особливості адміністрування освітніх програм) запропонувати студентам заміну однієї або кількох навчальних дисциплін, за умови, що відповідне рішення може бути прийняте тільки після отримання згоди студентів, які обрали ці дисципліни.

Примітка: внесення змін не може мати наслідком формування груп і потоків, у яких порушуються встановлені в Університеті мінімальні вимоги до чисельності студентів.

2.7. Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисципліни (блоку, пакетів дисциплін), відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри (комітету освітньої програми, на якій він навчається) групою забезпечення навчального процесу відповідного факультету/інституту і затверджуються розпорядженням декана/ директора. Відмова студента виконувати сформований у такий спосіб навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни і студент відраховується з Університету за невиконання індивідуального навчального плану.

2.8. За результатами реалізації права студента на вільний вибір до його індивідуального плану мають бути включені види навчального навантаження, сукупний (обов'язкової і вибіркової складової разом) обсяг яких (у кредитах

ЄКТС) дозволяє зарахування виконання річного навчального плану (60 кредитів ЄКТС за денною формою навчання) і переведення на наступний курс або допуск до підсумкової атестації. Сформована в результаті реалізації права студентів на вільний вибір дисциплін диспропорція у розподілі кредитів між семестрами не повинна перевищувати 20%, крім випадків, передбачених п.п. 2.2.7.

2.9. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального плану студента, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній програмі, за якою навчається студент.

3. Порядок вибору студентами навчальних дисциплін

3.1. Терміни проведення процедур вибору студентами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

3.1.1. Студенти реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (пакетів, блоків), як правило, не пізніше початку весняного семестру, який передує навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення. Єдиний для Університету графік затверджується розпорядженням ректора/ проректора з науково-педагогічної роботи.

3.1.2. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, згідно з якими заплановано вільний вибір дисциплін у першому навчальному році, вибір організується впродовж перших двох тижнів навчання. Єдиний для Університету графік затверджується розпорядженням ректора/ проректора з науково-педагогічної роботи.

3.1.3. Для студентів, які навчаються за освітніми програмами подвійного дипломування, процедури вільного вибору дисциплін організуються в терміни і за порядком, передбаченими відповідними Угодами із університетами-партнерами.

3.2. Процедура вибору студентами навчальних дисциплін включає шість етапів.

3.2.1. Перший етап – ознайомлення студентів із порядком, термінами і особливостями запису та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Університеті, а також із особливостями присвоєння професійних кваліфікацій за освітньою програмою, на якій навчається студент. Студентам також надаються консультації щодо реєстрації своїх корпоративної поштової скриньки, акаунту і персонального кабінету в інформаційній системі Університету. Для студентів денної форми навчання (крім тих, на кого поширюється пункт 3.1.2. – для них заходи всіх 6 етапів організуються упродовж перших двох тижнів навчання) заходи першого етапу організуються упродовж перших чотирьох тижнів навчання, а для студентів заочної форми навчання – не пізніше як під час настановчої сесії.

3.2.2. Другий етап – ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору, які пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомлення відбувається через можливості, сформовані в персональному кабінеті студента (переліки й анотації навчальних дисциплін), а також і з використанням інформаційного пакету, окремих сторінок на сайті Університету, сайтах факультетів/інститутів, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр і комітетів освітніх програм тощо. Ознайомлення студентів із переліками дисциплін і блоків (пакетів) вибору може розпочинатися із перших днів навчання за освітніми програмами.

3.2.3. Третій етап – запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Для студентів денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Університету за затвердженим графіком. Для студентів заочної форми навчання – за графіками, затвердженими факультетами/інститутами в діапазоні термінів, встановлених загальноуніверситетським графіком. Тривалість етапу не може перевищувати два тижні. Заяви студентів приймаються, як правило, через персональний кабінет студента в інформаційній системі Університету. Допускається прийом заяв у паперовій формі; при цьому якщо студент подав різні заяви (незалежно від форми подання), дійсною вважається та, яка подана останньою, але під час визначеного відповідним розпорядженням терміну. У зв'язку з відмінністю часу, необхідного на опрацювання заяв, останній термін подачі заяв у паперовій формі встановлюється раніше ніж для подачі заяв в електронній формі.

3.2.4. Четвертий етап – опрацювання заяв студентів факультетами/інститутами/ комітетами освітніх програм, перевірка контингенту студентів і попереднє формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп для вивчення вибіркових дисциплін. Здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення навчального процесу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету. За результатами етапу студентам, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у пункті 2.3, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.4) переліку. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів.

3.2.5. П'ятий етап – повторний запис студентів на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо) здійснюється за правилами, наведеними в підпункті 3.2.6., для студентів денної форми – одночасно в межах Університету. Тривалість етапу – не більше календарного тижня.

3.2.6. Шостий етап – остаточне опрацювання заяв студентів факультетами/інститутами/ комітетами освітніх програм, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.7), перевірка контингенту студентів і формування груп на спеціалізації (профілі), а також мобільних груп для вивчення вибіркових дисциплін. Опрацювання здійснюється відповідальними працівниками груп забезпечення навчального процесу із використанням функціоналів інформаційної системи Університету,

після перевірки і погодження в якій обрані студентами дисципліни вносяться до їхніх електронних індивідуальних планів (доступні студентам у персональному кабінеті), а списки груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються на затвердження, відповідно до делегованих повноважень, деканам/ директорам відповідних факультетів/ інститутів. Тривалість етапу – не більше календарного тижня.

4. Прикінцеві положення

4.1. Заяви студентів, електронні листи, генеровані в інформаційній системі файли з підсумками вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються впродовж усього терміну навчання студента за відповідним рівнем.

4.2. У випадку поновлення, переведення студента, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття ОС «Бакалавр» на базі ОКР «Молодший спеціаліст» із скороченим терміном навчання, за письмовою заявою студента і згодою випускової кафедри/ комітету освітньої програми можливе перезарахування результатів навчання вибіркового дисциплін за рахунок результатів навчання фактично вивчених дисциплін.

4.3. Внесення суттєвих змін до порядку реалізації студентами вільного вибору навчальних дисциплін здійснюється лише за згодою органів студентського самоврядування Університету. У випадку, якщо запропоновані зміни звужують права студентів на вибір навчальних дисциплін, необхідне отримання згоди органів студентського самоврядування не менш як 2/3 структурних підрозділів Університету.

Проректор з науково-педагогічної роботи

В.А. Бугров

Директор НМЦ ОНП

А.П. Гожик